

Een korte geschiedenis: van GAK en GMD naar het UWV

Het GAK was het Gemeenschappelijk Administratiekantoor, de GMD de Gemeenschappelijk Medische Dienst. Zij deden de administratie van de per bedrijfstak opgerichte bedrijfsverenigingen die werden bestuurd door werkgevers en werknemers die de uitkeringsrechten beoordeelden en betaalbaar stelden via het GAK.

Een mengelmoesje aan wetten en regels en beleid en externe beslissers bepaalde de gang van zaken, met de mogelijkheid om in bijzondere gevallen van de strakke regels af te wijken. Het was bureaucratisch en niet iedere bedrijfsvereniging hanteerde dezelfde uitgangspunten, maar werken bij het GAK betekende dat je de ruimte die er was kon benutten en dus enerzijds een menselijke maat kon leveren, en anderzijds fraude transparant kon maken en voorleggen aan de rechter.

De bedrijfsverenigingen zijn opgeheven. Het GAK is UWV geworden. Het UWV is het Uitvoeringsinstituut **Werknemers**verzekeringen. Daarmee is er, net als bij de Belastingdienst, de situatie ontstaan dat de politieke schommelingen de inhoud van de meer en meer uitdijende regels en de geldstromen bepalen. Meer en meer procesmatig werken en controleren.

Het vreemde is ook dat het UWV een uitvoeringsorganisatie was werknemersverzekering was die zich ook op de werkgevers moest gaan richten. De naam is niet gewijzigd, maar in 2012 is de werkgever plotseling als belanghebbende partij in het UWV geland door de [Wet BEZAVA](#). Dat ging om een substantiële geldstroom die van publiek naar privaat ging, een politiek voordeel voor dat moment.

Het UWV bepaalt met het toekennen van een uitkering van elke langdurig zieke werknemer 10 jaar lang de schade/premie voor de werkgever. Ook de re-integratie bij de werkgever bepaalt het UWV tegenwoordig middels sancties waarmee ze de schade last van 10 naar 11 jaar kunnen maken. Ze zijn binnengetroten in de arbeidsrechtelijke verhoudingen en bij de werkgever in de portemonnee, maar doen dat vanuit de sociale zekerheid. Ze noemen het een 'driepartijenstelsel'.

Het werkveld van het UWV is derhalve vergroot, de expertise zou dan mee moeten groeien. De werkwijze is echter niet aan de belangen van de werkgever aangepast. Ze investeren, maar misschien zou je moeten stellen dat dit ten koste gaat van hun aloude taak: het recht op uitkeringen vaststellen. En juist dat deel dat voor het UWV tot de basiswerkzaamheden behoort loopt vast.

Als het UWV zich mag bezighouden met alleen het beoordelen van uitkeringsrechten en dat met aandacht en met maatwerk doet, dan weet ik zeker dat veel partijen die de uitvoering van de sociale zekerheid overeind houden opgelucht ademhalen. Misschien is het werk van een

verzekeringsarts bij het UWV dan ook weer aantrekkelijk.

Nu weet ik wel dat de premielast van privaat nooit meer publiek kan worden. Het past niet in de Europese begrotingsplaatjes, maar om daardoor onze onderlinge solidariteit met zieke werknemers te laten wegzakken in de procesmatig bepaalde toenemende onmacht zouden we niet moeten toelaten. Als het slecht gaat met het UWV gaat het slecht met onze solidariteit. Dan wordt het meer en meer zwartepieten.

Zou er een manier zijn om het UWV als onderdeel van een heel grote keten met professionals te ondersteunen, uit solidariteit?

Datum

13 maart 2022

Auteur

Flora van den Berg